

Inhoud

Voorwoord – 11

Inleiding – 13

Ingmar Franken, Peter Muris, Damiaan Denys

DEEL 1 NEUROBIOLOGISCHE ONTWIKKELINGSSTOORNISSEN

Hoofdstuk 1

Verstandelijke beperkingen – 23

Karin Mosk, Japke Meesters, Therese van Amelsvoort

Hoofdstuk 2

Communicatiestoornissen – 39

Gerard Bol, Ben Maassen, Peter Muris

Hoofdstuk 3

Autismespectrumstoornis – 53

Hanna Swaab

Hoofdstuk 4

Aandachtsdeficiëntie-/hyperactiviteitsstoornis – 69

Nanda Rommelse, Jan Buitelaar

Hoofdstuk 5

Leerstoornissen – 87

Wied Ruijsenaars, Peter Muris

DEEL 2 SCHIZOFRENIESPECTRUM- EN ANDERE PSYCHOTISCHE STOORNISSEN

Hoofdstuk 6

Ticstoornissen – 107

Daniëlle Cath, Jolande van de Griendt

Hoofdstuk 7

Waanstoornis – 129

Hans Hovens

Hoofdstuk 8

Kortdurende psychotische stoornis – 141

Lex Wunderink

Hoofdstuk 9

Schizofrenie en schizofreniforme stoornis – 151

Iris Sommer

Hoofdstuk 10
Schizoaffectieve stoornis – 169
Lieuwe de Haan

DEEL 3 BIPOLAIRE-STEMMINGSSTOORNISSEN

Hoofdstuk 11
Bipolaire stoornissen – 181
Ralph Kupka, Ursula Klumpers, Nienke Jabben

DEEL 4 DEPRESSIEVE-STEMMINGSSTOORNISSEN

Hoofdstuk 12
Disruptieve stemmingsdisregulatiestoornis – 203
Maartje Basten, Frank Verhulst

Hoofdstuk 13
Depressie – 215
Paul Bouvy, Tom Birkenhäger, Walter van den Broek, Witte Hoogendijk

Hoofdstuk 14
Persisterende depressieve stoornis – 231
Lotte Lemmens, Fritz Renner, Frenk Peeters

DEEL 5 ANGSTSTOORNISSEN

Hoofdstuk 15
Separatieangststoornis – 243
Peter Muris

Hoofdstuk 16
Selectief mutisme – 261
Peter Muris

Hoofdstuk 17
Specifieke fobieën – 271
Jorg Huijding

Hoofdstuk 18
Sociale-angststoornis – 285
Marisol Voncken, Sandra Mulkens, Corine Dijk

Hoofdstuk 19
Paniekstoornis en agorafobie – 303
Koen R.J. Schruers, Klara De Cort, Peter Muris

Hoofdstuk 20
Gegeneraliseerde-angststoornis – 323
Colin van der Heiden

DEEL 6 OBSESSIEVE-COMPULSIEVE EN VERWANTE STOORNISSEN

Hoofdstuk 21
Obsessieve-compulsieve stoornis, inclusief verzamelstoornis – 337
Reinier Prosée, Nienke Vulink, Damiaan Denys

Hoofdstuk 22
Morfydsfore stoornis – 359
Sandra Mulkens

Hoofdstuk 23
Trichotillomanie en excoriatiestoornis – 373
Ger Keijsers, Joyce Maas

DEEL 7 TRAUMA- EN STRESSORGERELATEERDE STOORNISSEN

Hoofdstuk 24
Reactieve hechtingsstoornis en ontremd-sociaalcontactstoornis – 387
Marinus van IJendoorn, Marian Bakermans-Kranenburg

Hoofdstuk 25
Posttraumatische-stressstoornissen – 407
Miranda Olff

Hoofdstuk 26
Aanpassingsstoornissen – 423
Peter Muris

DEEL 8 DISSOCIATIEVE STOORNISSEN

Hoofdstuk 27
Dissociatieve stoornissen – 435
Rafaële Huntjens

DEEL 9 SOMATISCH-SYMPTOOMSTOORNIS EN VERWANTE STOORNISSEN

Hoofdstuk 28
Somatisch-symptoomstoornis – 449
Sophie Vandenbroucke, Annelies Lammertyn, Johan Vlaeyen, Geert Crombez

Hoofdstuk 29
Ziekteangststoornis – 465
Theo Bouman

Hoofdstuk 30

Conversiestoornis (functioneel-neurologisch-symptoomstoornis) – 479

Rianne de Kleine, Karin Roelofs, Agnes van Minnen

Hoofdstuk 31

Nagebootste stoornis – 491

Christina van der Feltz-Cornelis

DEEL 10 VOEDINGS- EN EETSTOORNISSEN

Hoofdstuk 32

Voedings- en eetstoornissen – 505

Ellen Moens, Lien Goossens, Caroline Braet, Sandra Verbeke, Kim Van Durme, Julie Vandewalle, Annelies Matton

Hoofdstuk 33

Anorexia nervosa – 521

Annemarie van Elburg, Unna Danner, Wijbrand Hoek

Hoofdstuk 34

Boulimia nervosa – 539

Eric van Furth, Gabriëlle van Son, Margarita Slof-Op 't Landt, Alexandra Dingemans

Hoofdstuk 35

Eetbuiestoornis – 553

Ilse Nijs, Ingmar Franken

DEEL 11 STOORNISSEN IN DE ZINDELIIKHEID

Hoofdstuk 36

Stoornissen in de zindelijkheid – 567

Joop Bosch

DEEL 12 SLAAP-WAAKSTOORNISSEN

Hoofdstuk 37

Slaap-waakstoornissen – 581

Gerard Kerkhof

DEEL 13 SEKSUELE DISFUNCTIES

Hoofdstuk 38

Seksuele disfuncties bij mannen – 605

Andrea Grauvogl, Jacques van Lankveld

Hoofdstuk 39
Seksuele problemen en seksuele disfuncties bij vrouwen – 621
Rik van Lunsen, Bianca van Moorst, Ellen Laan

DEEL 14 GENDERDYSFORIE

Hoofdstuk 40
Genderdysforie – 643
Walter Bockting, Peggy Cohen-Kettenis

DEEL 15 DISRUPTIEVE, IMPULSBEHEERSINGS- EN ANDERE GEDRAGSSTOORNISSEN

Hoofdstuk 41
Gedragsstoornissen – 661
Walter Matthys

Hoofdstuk 42
Periodiek explosieve stoornis – 679
Hans Hovens

Hoofdstuk 43
Pyromanie – 693
Frans Koenraadt, Lydia Dalhuisen, Henk Nijman

Hoofdstuk 44
Kleptomanie – 711
Agnes Scholing

DEEL 16 MIDDELGERELATEERDE EN VERSLAVINGSSTOORNISSEN

Hoofdstuk 45
Stoornis in alcoholgebruik – 725
Wim van den Brink

Hoofdstuk 46
Stoornis in cannabisgebruik – 743
Hanneke Creemers, Janna Cousijn, Reinout Wiers

Hoofdstuk 47
Stoornis in het gebruik van een opioïde of stimulantium – 755
Ingmar Franken

Hoofdstuk 48
Stoornis in het gebruik van een hypnoticum of anxiolyticum – 777
Frans Zitman

Hoofdstuk 49
Stoornis in tabaksgebruik – 787
Marianne Littel, Maartje Luijten, Ingmar Franken

Hoofdstuk 50
Gokstoornis – 801
Anneke Goudriaan, Laura DeFuentes-Merillas

DEEL 17 NEUROCOGNITIEVE STOORNISSEN

Hoofdstuk 51
Delirium – 819
Sophia de Rooij

Hoofdstuk 52
Uitgebreide neurocognitieve stoornis (dementie) – 835
Frans Verhey

Hoofdstuk 53
Beperkte neurocognitieve stoornis – 855
Dymphie In de Braek, Rudolf Ponds

DEEL 18 PERSOONLIJKHEIDSTOORNISSEN

Hoofdstuk 54
Cluster A-persoonlijkheidsstoornissen – 871
Marlies Marissen, Karin Slotema

Hoofdstuk 55
Cluster B-persoonlijkheidsstoornissen – 887
Jill Lobbstaël, Arnoud Arntz

Hoofdstuk 56
Cluster C-persoonlijkheidsstoornissen – 909
Jan Derksen

DEEL 19 PARAFIELE STOORNISSEN

Hoofdstuk 57
Parafiele stoornissen – 925
Luk Gijs

Personalia – 945

Register – 953

Voorwoord

Voor u ligt het boek *Psychopathologie. Oorzaken, diagnostiek en behandeling*. Deze uitgave is een vervolg op het *Basisboek psychopathologie*. We hebben het voorgaande basisboek op verschillende punten aangepast. Ten eerste is de titel aangepast opdat deze beter aansluit op de inhoud van het boek. Het begrip psychopathologie heeft verscheidene betekenissen; in de psychologie verwijst het naar de ziekteleer en in de psychiatrie naar een descriptieve beschouwende benadering. Hierdoor kan verwarring ontstaan. We hebben besloten aan te sluiten bij de psychologische betekenis van het woord, in lijn met de Angelsaksische literatuur. In dat opzicht willen we met de subtitel aangeven dat we niet alleen een beschrijving geven van alle psychische stoornissen, maar ook systematisch bij elke stoornis de oorzaken, diagnostiek en behandeling aan de orde stellen. Ten tweede is alle informatie geactualiseerd aan de hand van de recentelijk verschenen DSM-5. Ten derde zijn enkele hoofdstukken toegevoegd, waardoor nu alle stoornissen die in de DSM voorkomen aan bod komen.

De indeling van de hoofdstukken is onveranderd. Naast een beschrijving van de specifieke symptomen, die tevens geïllustreerd worden aan de hand van casuïstiek, wordt er aandacht besteed aan de diagnostiek en behandeling van deze stoornissen. Verder wordt de etiologie van de stoornissen uitgebreid besproken en wordt er ingegaan op psychologische factoren, neurobiologische factoren en omgevingsfactoren. Een belangrijk kenmerk van het boek is dat de informatie zo veel mogelijk gebaseerd is op recente wetenschappelijke inzichten; daarbij zijn 'evidence-based' en 'state of the art' de sleutelbegrippen. Om de lezer extra te prikkelen biedt elk hoofdstuk bovendien verdiepende informatie door middel van zogeheten Mijlpaalonderzoek. Hierin wordt belangwekkend en interessant onderzoek over de stoornis beschreven. Denk hierbij aan studies die een belangrijk ontstaansmechanisme van de stoornis hebben blootgelegd, maar ook aan gerandomiseerd therapie-uitkomstonderzoek waarin de effecten van biologische en psychologische behandelingen zijn aangetoond. Ten slotte is er aandacht voor de veranderingen ten opzichte van de vorige DSM-versie.

Dit boek is zowel in Nederland als in Vlaanderen primair bedoeld voor bachelor- en masterstudenten psychologie en als leerboek voor psychologen in opleiding tot gz-psycholoog, klinisch psycholoog of neuropsycholoog. Secundair is het eveneens geschikt voor artsen (in opleiding tot psychiater) en psychotherapeuten. We hebben wederom belangrijke Nederlandse en Vlaamse experts op dit vakgebied bereid gevonden hun medewerking te verlenen aan dit boek. Mede hierdoor denken wij dat het boek de lezer op de hoogte zal brengen van recente ontwikkelingen op het terrein van de psychopathologie. Wij hopen dat u deze uitgave met plezier zult lezen en vaak als naslagwerk zult inzien.

Prof.dr. Ingmar Franken

Prof.dr. Peter Muris

Prof.dr. Damiaan Denys

Rotterdam/Maastricht/Amsterdam, 2015

Personalia

- Prof.dr. T.A.M.J. (Therese) van Amelsvoort is psychiater bij Mondriaan GZZ, Virenze GGZ en de Koraal-groep. Ze is tevens hoogleraar Transitiepsychiatrie aan de Universiteit van Maastricht.
- Prof.dr. A. (Arnoud) Arntz is hoogleraar Klinische Psychologie bij de programmagroep Klinische Psychologie van de afdeling Psychologie van de Universiteit van Amsterdam. Zijn onderzoek richt zich voornamelijk op psychologische processen bij en psychologische behandeling van persoonlijkheidsstoornissen. Hij is ook werkzaam als behandelaar bij de vestiging Amsterdam van De Vier-sprong, waar hij voornamelijk persoonlijkheidsstoornissen behandelt.
- Prof.dr. M.J. (Marian) Bakermans-Kranenburg is hoogleraar Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden, Rommert Casimir Instituut voor Ontwikkelingspsychopathologie, met bijzondere aandacht voor het samenspel van genen en omgeving in de gezinsopvoeding.
- Dr. M.G.J. (Maartje) Basten is in 2014 gepromoveerd bij de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie/psychologie van het Erasmus MC, Rotterdam. Hier heeft ze onderzoek gedaan naar jonge kinderen met ernstige problemen in de zelfregulatie. Ze is momenteel als onderzoeker verbonden aan de afdeling Psychologie van de University of Warwick, Verenigd Koninkrijk.
- Dr. T. (Tom) K. Birkenhäger is psychiater en plaatsvervangend opleider van de afdeling Psychiatrie van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam.
- Prof.dr. W.O. (Walter) Bockting is gz-psycholoog. Van 1991 tot en met 2012 gaf hij aan de Universiteit van Minnesota leiding aan de hulpverlening bij genderdysforie en deed hij onderzoek naar de gezondheid van transseksuele en transgendermensen. Sinds 1 oktober 2012 is hij verbonden aan de Division of Gender, Sexuality, and Health van Columbia University/New York State Psychiatric Institute en de Columbia University School of Nursing in New York City.
- Dr. G.W. (Gerard) Bol is universitair docent taalontwikkeling en taalontwikkelingsstoornissen aan de afdeling Neurolinguïstiek (faculteit der Letteren) van de Rijksuniversiteit Groningen.
- Dr. J.D. (Joop) Bosch is verbonden aan de afdeling Klinische ontwikkelingspsychologie van de Vrije Universiteit en was voorheen werkzaam als klinisch psycholoog en cognitief gedragstherapeut in het Paedologisch Instituut (PI/nu Bascule) te Amsterdam en later de Nederlandse Obesitas Kliniek (NOK) te Hilversum.
- Prof.dr. T.K. (Theo) Bouman is adjunct hoogleraar klinische psychologie aan de Vakgroep Klinische Psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), en hoofdopleider voor de regio Noord en Oost-Nederland van de post-master opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog.
- Dr. P. (Paul) F. Bouvy is psychiater op de afdeling Psychiatrie van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam.
- Dr. D. (Dymphie) In de Braek is werkzaam als gezondheidszorgpsycholoog in opleiding tot Klinisch Neuropsycholoog (GIOS) op de afdeling Psychologie en Psychiatrie van het MUMC. Zij is tevens zorglijncoördinator van de zorglijn Hersenen en Cognitieve Stoornissen binnen het MUMC.
- Prof.dr. C. (Caroline) Braet is hoogleraar Klinische ontwikkelingspsychologie aan de Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheden- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Momenteel leidt zij onderzoeksprojecten op het vlak van obesitas, eetstoornissen, hechting, impulsiviteit en depressie bij kinderen en jongeren. Zij is klinisch psycholoog, gedragstherapeut en coördinator van het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent.
- Prof.dr. W. (Wim) van den Brink is hoogleraar Verslavingszorg bij de afdeling Psychiatrie van het Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam.

- Prof.dr W. (Walter) van den Broek is psychiater en opleider van de afdeling Psychiatrie en opleidingsdirecteur Geneeskunde van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam.
- Prof.dr. J.K. (Jan) Buitelaar is psychiater en hoogleraar psychiatrie en kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Universiteit Medisch Centrum St Radboud in Nijmegen en aan Karakter Kinder- en Jeugdpsychiatrie.
- Dr. D.C. (Daniëlle) Cath is psychiater bij het Academisch Angstcentrum Altrecht en universitair hoofd-docent van de vakgroep Klinische en Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Utrecht.
- Prof.dr.em. P. (Peggy) Cohen-Kettenis was hoofd van de afdeling medische psychologie en medisch maatschappelijk werk en directeur van het Kennis- en Zorgcentrum voor Genderdysforie van het VUmc. Zij was voorzitter van de DSM-5-subwerkgroep 'Gender Identity Disorders' van de American Psychiatric Association en is lid van de ICD-11-Working Group on the Classification of Sexual Disorders and Sexual Health van de World Health Organization.
- Dr. K. (Klara) De Cort is gz-psycholoog/gedragstherapeut en supervisor Gedragstherapie. Zij is werkzaam binnen het Academisch Angstcentrum, onderdeel van de Mondriaan Zorggroep, PsyQ Maas-tricht. Tevens is zij onderzoeker aan de Universiteit Maastricht, vakgroep Psychiatrie en Psychologie van de faculteit Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen.
- Dr. J. (Janna) Cousijn is neurowetenschapper en werkzaam op de afdeling Experimentele Psychologie van de Universiteit Utrecht. Centraal in haar studies staat de zoektocht naar neurocognitieve voor-spellers van psychiatrische stoornissen die tijdens de adolescentie ontstaan.
- Dr. H.E. (Hanneke) Creemers is werkzaam als universitair docent Forensische Orthopedagogiek bij de faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.
- Prof.dr. G. (Geert) Crombez is hoogleraar Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Gent.
- Mr.drs. L. (Lydia) Dalhuisen is psycholoog, jurist en junior onderzoeker bij de Forensisch Psychiatrische Kliniek te Assen en het Willem Pompe Instituut voor strafrechtswetenschappen van de Universiteit Utrecht.
- Dr. U.N. (Unna) Danner is senior onderzoeker bij Altrecht Eetstoornissen Rintveld, onderdeel van Altrecht GGz en is lid van onderzoeksgroep URGE (Utrecht Research Group Eating disorders).
- Dr. L. (Laura) DeFuentes-Merillas is senior wetenschappelijk onderzoeker bij Novadic-Kentron en cognitief gedragstherapeut VGCT en psychotherapeut bij Psychologenpraktijk De Fuentes, een vrijgevestigde praktijk bij Willems huys ('s-Hertogenbosch).
- Prof.dr. D. (Damiaan) Denys is divisievoorzitter Hersenen en Zintuigen, van het Academisch Medisch Centrum (AMC), Amsterdam, afdelingshoofd Psychiatrie van het AMC, Amsterdam, hoogleraar Psychiatrie aan de Universiteit van Amsterdam en werkgroep- en opleider bij het Nederlands Herseninstituut, een instituut van De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen in Amsterdam.
- Prof.dr. J.J.L. (Jan) Derksen is hoogleraar Klinische psychologie en psychotherapie, werkzaam aan de Radboud Universiteit Nijmegen, de Vrije Universiteit Brussel en in de Psychologenpraktijk Derksen & Klein Herenbrink te Bemmelen.
- Dr. C. (Corine) Dijk is universitair docent bij de vakgroep Klinische Psychologie van de Universiteit van Amsterdam.
- Dr. A. (Alexandra) Dingemans is senior onderzoeker bij het Centrum Eetstoornissen Ursula.
- Dr.s. K. (Kim) Van Durme is werkzaam als onderzoekster aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheds- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Daarnaast is zij als klinisch psycholoog verbonden aan het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent te Gent.

- Prof.dr. A. (Annemarie) van Elburg is hoogleraar Klinische Psychopathologie bij de Universiteit Utrecht, kinder- en jeugdpsychiater, medisch manager bij Altrecht Eetstoornissen Rintveld te Zeist. Zij is voorzitter van onderzoeksgroep URGE (Utrecht Research Group Eating disorders).
- Prof.dr. C.M. (Christina) van der Feltz-Cornelis is psychiater en epidemioloog. Zij is hoogleraar Sociale Psychiatrie aan Tilburg University. Zij leidt het Topklinisch Centrum voor Lichaam, Geest en Gezondheid in GGz Breburg, Tilburg, en het Kenniscentrum Lichaam en Geest.
- Prof.dr. I.H.A. (Ingmar) Franken is hoogleraar klinische psychologie en tevens hoofd van de sectie Klinische psychologie aan het Instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Tevens is hij hoogleraar op de afdeling Kinder- en jeugdpsychiatrie van het Erasmus Medisch Centrum/Sophia Kinderziekenhuis te Rotterdam.
- Prof.dr. E.F. (Eric) van Furth is klinisch psycholoog en is als directeur behandelzaken verbonden aan het Centrum Eetstoornissen Ursula.
- Prof.dr. L.A.C. (Luk) Gijs is gezondheidszorgpsycholoog-seksuoloog NVVS en verbonden aan het Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen, Departement Neurowetenschappen, faculteit Geneeskunde, KU Leuven.
- Prof.dr. (Lien) Goossens is klinisch psycholoog. Ze is werkzaam als docent aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheds- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Haar onderzoek richt zich op eetproblemen bij kinderen en adolescenten. Daarnaast is ze verbonden aan het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent, waar zij kinderen en jongeren met eet- en gewichtsproblemen en hun gezinnen begeleidt.
- Prof.dr. A.E. (Anneke) Goudriaan is bijzonder hoogleraar Werkingsmechanismen en behandeling van verslaving bij Arkin en hoofdonderzoeker Verslaving bij Arkin, afdeling Onderzoek en Kwaliteit in Amsterdam en bij het Amsterdam Institute of Addiction Research, afdeling Psychiatrie, Academisch Medisch Centrum, Amsterdam, en als GZ-psycholoog i.o. werkzaam bij Arkin, Novarum.
- Dr. A. (Andrea) Grauvogl is docent bij de sectie Behavioral Medicine van de afdeling Clinical Psychological Science, Faculty of Psychology and Neuroscience aan de Universiteit Maastricht.
- Drs. J.M.T.M. (Jolande) van de Griendt is gz-psycholoog en gedragstherapeut. Zij is als buitenpromovenda verbonden aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, en vergelijkt de effecten van medicatie en gedragstherapie in de behandeling van ticstoornissen en het syndroom van Gilles de la Tourette.
- Prof.dr. L. (Lieuwe) de Haan is psychiater, hoogleraar psychotische stoornissen, faculteit Geneeskunde (AMC-UvA), Universiteit van Amsterdam.
- Prof.dr. C. (Colin) van der Heiden, gz-psycholoog-psychotherapeut, is als specialismeleider Angst en Dwang verbonden aan de Parnassia Groep, en als bijzonder hoogleraar Klinische Psychologie aan het instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Prof.dr. H.W. (Wijbrand) Hoek is opleider psychiatrie bij de Parnassia Groep, hoogleraar psychiatrie aan het Universitair Centrum Psychiatrie (UMCG) en bijzonder hoogleraar epidemiologie aan de Columbia University in New York. Hij is lid van onderzoeksgroep URGE (Utrecht Research Group Eating disorders).
- Prof.dr. W.J.G. (Witte) Hoogendijk is psychiater, hoogleraar en afdelingshoofd van de afdeling Psychiatrie van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam.
- Prof.dr. J.E. (Hans) Hovens is psychiater en bijzonder hoogleraar Psychopathologie aan het Instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Dr. J. (Jorg) Huijding is universitair docent bij het Instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Dr. R.J.C. (Rafaële) Huntjens is universitair docent bij de basiseenheid Klinische Psychologie van de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.
- Prof.dr. M.H. (Marinus) van IJzendoorn is hoogleraar Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden, Rommert Casimir Instituut voor Ontwikkelingspsychopathologie, en werkt mee aan het Generation R-onderzoek van Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Dr. N. (Nienke) Jabben is werkzaam als gz-psycholoog en onderzoeker bij Virenze Riagg Maastricht en de vakgroep Psychiatrie en Neuropsychologie van de Universiteit Maastricht.
- Dr. G.P.J. (Ger) Keijsers is klinisch psycholoog op het Ambulatorium ACSW van de Radboud Universiteit Nijmegen, universitair hoofddocent van de Sectie Klinische Psychologie en het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit, en hoofdopleider van de postmasteropleiding tot klinisch psycholoog bij SPON.
- Prof.dr. G.A. (Gerard) Kerkhof, psychofysioloog, is directeur van het Psychology Research Institute en het Cognitive Science Center van de Universiteit van Amsterdam.
- R. (Rianne) de Kleine MSC is psycholoog en onderzoeker bij Overwaal, Centrum voor Angststoornissen (onderdeel van Pro Persona) te Nijmegen. Zij is tevens buitenpromovendus aan het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen.
- Dr. U.M.H. (Ursula) Klumpers is psychiater en onderzoeker bij GGZ inGeest van VU Medisch Centrum in Amsterdam.
- Prof.dr. F.A.M.M. (Frans) Koenraadt is forensisch psycholoog en criminoloog, hoogleraar forensische psychologie en psychiatrie aan de Universiteit Utrecht, wetenschappelijk adviseur aan het Pieter Baan Centrum (NIPP) te Utrecht en aan de Forensisch Psychiatrische Kliniek te Assen, en zelfstandig gevestigd psycholoog met een eigen praktijk voor forensische psychologie in Amsterdam.
- Prof.dr. R.W. (Ralph) Kupka is hoogleraar bipolaire stoornissen bij het VU Medisch Centrum in Amsterdam en psychiater bij GGZ inGeest in Amsterdam en Altrecht GGZ in Utrecht.
- Dr. E.T.M. (Ellen) Laan is gz-psycholoog en seksuoloog NVVS. Zij is universitair hoofddocent van de afdeling Seksuologie & Psychosomatische Gynaecologie van Academisch Medisch Centrum te Amsterdam.
- A. (Annelies) Lammertyn is praktijkassistent aan de vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Gent. Tevens is zij werkzaam als klinisch psycholoog op de afdeling nek-en rugrevalidatie van het algemeen ziekenhuis Sint-Lucas te Gent en in een multidisciplinaire groepspraktijk.
- Prof.dr. J. (Jacques) van Lankveld is hoogleraar klinische psychologie, faculteit Psychologie en Onderwijswetenschappen, Open Universiteit Nederland.
- Dr. L.H.J.M. (Lotte) Lemmens is postdoctoraal onderzoeker en docent bij de vakgroep Klinisch Psychologische Wetenschappen aan de Universiteit van Maastricht, en tevens werkzaam als therapeut op de afdeling volwassenenzorg van Virenze-RIAGG te Maastricht.
- Dr. M. (Marianne) Littell is postdoc bij de sectie Klinische- en Gezondheidspsychologie aan de faculteit voor Sociale Wetenschappen van Universiteit Utrecht.
- Dr. J. (Jill) Lobbstaal is universitair docent bij de sectie Clinical Psychology van de afdeling Clinical Psychological Science, Faculty of Psychology and Neuroscience aan de Universiteit Maastricht. Ze is ook werkzaam als behandelaar in het team persoonlijkheidsstoornissen in de Riagg Maastricht, en hoofddocent Wetenschappelijk Onderzoek bij de opleiding tot Klinisch Psycholoog, Rino Eindhoven.
- Dr. M. (Maartje) Luijten is postdoc bij de sectie Klinische psychologie aan het Instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Dr H.W. (Rik) van Lunsen is arts-seksuoloog NVVS, hoofd van de afdeling Seksuologie & Psychosomatische Gynaecologie van het Academisch Medisch Centrum te Amsterdam, en hoofdopleider van de Seksuologie-opleiding bij RINO-NH te Amsterdam.
- Dr. J. (Joyce) Maas is gepromoveerd aan de Radboud Universiteit Nijmegen, waar ze onderzoek deed naar onbewuste processen bij ongewenste gewoonten, met name bij pathologisch haartrekken. Haar post-doctoraal onderzoek (Radboud Universiteit) sloot hierbij aan. Momenteel werkt ze bij Tilburg University als post-doctoraal onderzoeker en focust ze zich op autonomie in relatie tot angstklachten.
- Prof.dr. B.A.M. (Ben) Maassen is werkzaam als hoogleraar Dyslexie en klinisch neuropsycholoog aan het Center for Language and Cognition Groningen (CLCG), het Universitair Medisch Centrum Groningen (Neurowetenschappen), en de opleidingen Taalwetenschap (BA) en Neurolinguïstiek (MA) van de faculteit der Letteren, Rijksuniversiteit Groningen.
- Dr. M.A.E. (Marlies) Marissen is universitair docent bij de afdeling klinische psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam, en gz-psycholoog bij het Programma Persoonlijkheidsproblematiek van PsyQ in Den Haag.
- Prof.dr. W. (Walter) Matthys is emeritus hoogleraar aan de Universiteit Utrecht en was kinder- en jeugdpsychiater bij Universitair Medisch Centrum Utrecht.
- Drs. A. (Annelies) Matton is werkzaam als klinisch psycholoog op het Centrum voor Eetstoornissen van het Universitair Ziekenhuis Gent. Daarnaast doceert zij aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheids- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent.
- Mr.drs. J.P. (Japke) Meesters is psychiater. Zij is werkzaam als psychiater bij GGZ Altrecht.
- Prof.dr. A. (Agnes) van Minnen is klinisch psycholoog en VCGT-supervisor bij Overwaal Centrum voor Angststoornissen, onderdeel van Pro Persona, te Nijmegen en hoogleraar aan het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen.
- Prof.dr. E. (Ellen) Moens is klinisch psycholoog-gedragstherapeut. Ze is werkzaam als docent aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheids- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Haar onderzoek richt zich op obesitas bij kinderen en ook in de praktijk is zij werkzaam rond deze problematiek. Daarnaast is ze verbonden aan het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent, waar zij kinderen en jongeren met emotionele en gedragsproblemen en hun gezinnen begeleidt.
- Drs. B.R. (Bianca) van Moorst is gz-psycholoog-psychotherapeut en seksuoloog NVVS op de afdeling Gynaecologie van het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis te Amsterdam.
- Drs. K. (Karin) Mosk is gz-psycholoog voor Wijzer, centrum voor diagnostiek en behandeling voor mensen met een verstandelijke beperking van de stichting Amsta te Amsterdam.
- Dr. S. (Sandra) Mulkens is universitair docent Klinische psychologie bij de capaciteitsgroep Klinische psychologische wetenschappen van de Universiteit Maastricht en tevens werkzaam als klinisch psycholoog-psychotherapeut bij Virenze Riagg Maastricht, afdeling Volwassenenzorg.
- Prof.dr. P. (Peter) Muris is hoogleraar ontwikkelingspsychopathologie bij de faculteit Psychologie en Neurowetenschappen van de Universiteit Maastricht, en gz-psycholoog en cognitief-gedragstherapeut bij de afdeling Kinder- en Jeugdzorg van Virenze-Riagg Maastricht.
- Prof.dr. H. (Henk) Nijman is bijzonder hoogleraar forensische psychologie aan Radboud Universiteit Nijmegen en hoofdonderzoeker bij Altrecht Aventurijn (onderdeel van Altrecht GGZ) in Den Dolder.
- Dr. I. (Ilse) Nijs is postdoc bij de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het Erasmus MC te Rotterdam.

- Prof.dr. M. (Miranda) Olff is hoogleraar Neurobiological mechanisms of prevention and treatment in trauma and PTSD aan het Academisch Medisch Centrum bij Universiteit van Amsterdam en tevens werkzaam bij Arq Psychotrauma Expert Group te Diemen.
- Prof.dr. F. (Frenk) Peeters is als bijzonder hoogleraar Behandeling van Stemningsstoornissen verbonden aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van de Universiteit Maastricht. Daarnaast werkt hij als psychiater in het Maastricht UMC+ en bij Virenze-Riagg.
- Prof.dr. R.W.H.M. (Rudolf) Ponds is klinisch neuropsycholoog en hoogleraar/afdelingshoofd Medische Psychologie van het Maastricht Universitair Medisch Centrum (MUMC). Daarnaast is hij werkzaam bij de afdeling hersenletsel van het revalidatiecentrum Adelante in Hoensbroek.
- R. (Reinier) Prosée BSc is onderzoeker in opleiding binnen de afdeling psychiatrie van het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam.
- Dr. F. (Fritz) Renner is als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de MRC Cognition and Brain Sciences Unit te Cambridge (UK).
- Prof.dr. K. (Karin) Roelofs is hoogleraar Experimentele Psychopathologie aan het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen en geregistreerd gz-psycholoog en gedragstherapeut VCGT.
- Dr. N. (Nanda) Rommelse is universitair docent ontwikkelingspsychopathologie op de afdeling Psychiatrie van het Universitair Medisch Centrum St Radboud en coördinator wetenschappelijk onderzoek bij Karakter, expertisecentrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie.
- Prof.dr. S.E.J.A. (Sophia) de Rooij is internist-ouderengeneeskunde en klinisch geriater, hoofd Universitair Centrum Ouderengeneeskunde van het UMCG Groningen en hoogleraar Ouderengeneeskunde-Geriatrie aan de Universiteit van Amsterdam.
- Prof.dr. A.J.J.M. (Wied) Ruijsenaars is hoogleraar Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen.
- Prof.dr. A. (Agnes) Scholing is hoogleraar Psychotherapie bij de Open Universiteit en hoofdopleider Psychotherapie in de regio Oost-Zuid. Zij is daarnaast als klinisch psycholoog en opleider werkzaam bij Pro Persona GGZ en als universitair hoofddocent bij de programmagroep Klinische Psychologie van de Universiteit van Amsterdam.
- Dr. K.R.J. (Koen) Schruers is psychiater, universitair hoofddocent aan de Universiteit Maastricht, vakgroep Psychiatrie en Psychologie van de faculteit Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen, en hoofd van het Academisch Angstcentrum, onderdeel van de Mondriaan Zorggroep, PsyQ Maastricht/Heerlen en de Universiteit Maastricht.
- Dr. M.C.T. (Margarita) Slof-Op 't Landt is onderzoeker bij het Centrum Eetstoornissen Ursula.
- Dr. C.W. (Karin) Slotema is psychiater en manager zorg bij het Programma Persoonlijkheidsproblematiek, PsyQ, in Den Haag.
- Prof.dr. I.E.C. (Iris) Sommer is hoogleraar Psychotische Stoornissen aan het UMC Utrecht en hoofd van de Stemmenpoli UMC Utrecht.
- Dr. G. (Gabriëlle) van Son is onderzoeker bij het Centrum Eetstoornissen Ursula.
- Prof.dr. J.T. (Hanna) Swaab is klinisch psycholoog, klinisch neuropsycholoog en psychotherapeut en hoogleraar neuropedagogiek en ontwikkelingsstoornissen aan Universiteit Leiden, en hoofdopleider van de landelijke specialistische opleidingen tot Klinische Psycholoog Kinder- en Jeugd en Klinische NeuroPsychologie.
- Dr. S. (Sophie) Vandenbroucke is postdoctoraal onderzoeker aan de vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie (Ugent) en coördinator in een multidisciplinaire groepspraktijk.

- Drs. J. (Julie) Vandewalle is werkzaam als onderzoekster aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkeids- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Daarnaast is zij als klinisch psycholoog verbonden aan het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent te Gent.
- Dr. S. (Sandra) Verbeken is klinisch psycholoog. Ze is werkzaam als onderzoeker aan de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkeids- en Sociale Psychologie van de Universiteit Gent. Haar onderzoek richt zich op obesitas bij kinderen en adolescenten. Daarnaast is ze verbonden aan het Universitair Psychologisch Centrum Kind en Adolescent, waar zij kinderen en jongeren met emotionele en gedragsproblemen en hun gezinnen begeleidt.
- Prof.dr. F.R.J. (Frans) Verhey is neuroloog-psychiater (zenuwarts) en hoogleraar Neuropsychiatrie en Ouderenpsychiatrie aan de afdeling Psychiatrie en Psychologie van het Maastricht Universitair Medisch Centrum (MUMC) en hoofd van de geheugenpoli en van het Alzheimer Centrum Limburg in het MUMC.
- Prof.dr. F.C. (Frank) Verhulst is hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie en hoofd van de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie/psychologie van het Erasmus MC/Sophia Kinderziekenhuis te Rotterdam.
- Prof.dr. J.W.S. (Johan) Vlaeyen is hoogleraar Behavioral Medicine aan de Katholieke Universiteit Leuven en de Universiteit Maastricht.
- Dr. M. (Marisol) Voncken is universitair docent bij de capaciteitsgroep klinische psychologische wetenschappen van de Universiteit Maastricht, en cognitief gedragstherapeut VGct bij Riagg Maastricht, afdeling Volwassenenzorg.
- Dr. N. (Nienke) Vulink is psychiater, hoofd van de polikliniek Psychiatrie en lid van het afdelingsbestuur van de afdeling Psychiatrie van het Academisch Medisch Centrum (AMC) van de Universiteit van Amsterdam.
- Prof.dr. R.W.H.J. (Reinout) Wiers, ontwikkelingspsycholoog, faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam.
- Dr. L. (Lex) Wunderink is psychiater, opleider psychiatrie, hoofd van de afdeling Wetenschappelijk Onderzoek en Opleidingen van GGZ Friesland en onderzoeker bij de afdeling Psychiatrie van het UMCG.
- Prof.dr. F.G. (Frans) Zitman is emeritus hoogleraar Psychiatrie aan het LUMC.